RUSKI INWALID

N°. 133.

NIEDZIELA *10. Czerwca* 1817.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Zawartość. Wiadomości kraiowe. Królewstwo Polskie. — Wiadomości zagraniczne: Niemcy. Niderlandy. Francyia. — Wiadomości zagraniczne naynowsze.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

S Kośkowa, stacyi pocztowey, 5. Czerwca.

Jego Cesarzewicowska Mość W. X. *Mikołay Pawłowicz* przybył dzisiay s Pawłowska do stacyi pocztowey *Kipen*, o godzinie 3 po północy, skąd do naszey stacyi przyiechał o 5, i przemieniwszy koni, w zupełném zdrowiu udał się w dalszą podróż po trakcie Ryskim.

Z Jamburga, 5. Czerwca.

Dziś o godzinie 11 rano przeiechał przez miasto nasze J. C. M. Wielki Xiąże *Mikołay Pawłowicz*, i udał się w dalszą podróż ku Rydze.

Królewstwo Polskie.

Z Warszawy, 3. Czerwca.

Postanowienie Namiestnika Królewskiego w Radzie Stanu o obowiązkach służących.

(Dalszy ciąg.)

TYTUŁ IV.

O Wyrobnikach.

§. 109. Będzie utrzymywana także w miastach kontrola Policyana ludzi za cząstkową robotą chodzących, i do takowey bądź dziennie, bądź w miarę nastręczaiącey się pracy wynaymuiących się.

§. 110. Każden wyrobnik bez różnicy płci, wieku i rodzaiu zatrudnienia, ieśli nie iest w mieście osiadłym, winien być opatrzony urzędowém zaświadczeniem, iż iest zapisany w kontrolę mieyscowey Policyi.

§. 111. Zapisanie to ma obeymować imie, nazwisko, wiek, mieysce urodzenia, opisanie osoby, mieysce zamieszkania, rodzay zatrudnienia i wzmiankę czyli żonaty lub wolny.

§. 112. Dla dopełnienia tego w przeciągu trzech miesięcy po ogłoszeniu ninieyszego urządzenia, winien się stawić osobiście pod karą złot. Pol. 12 lub 3 dni więzienia, przed Urzędem Policyynym okręgu, w którym mieszka.

§. 113. Urząd Policyyny w miarę przekonania o sposobie utrzymywania się stawaiącego, wyda onemuż bezpłatnie urzędowe świadectwo, albo tylko tymczasowe pozwolenie na pobyt w mieście dla trudnienia się wyrobkiem, z oznaczeniem terminu zgłoszenia się i udowodnienia dobrego sprawowania się swego.

§. 114. Bez takowego świadectwa Urzędu mieyscowey Policyi, lub karty tymczasowego pozwolenia, nikt wyrobnika na mieszkanie pod karami policyynemi przyiąć nie powinien.

§. 115. Ludzie dla szukania roboty ze wsi do miasta przychodzący, winni się meldować mieyscowey Policyi i złożyć urzędowe świadectwo z mieysca, z którego przychodzą.

§. 116. Z nieukazuiącemi takowych świadectw, postąpionóm bydź ma podług przepisów nizey §. 133 o czeladzi wieyskiey oznaczonych.

§. 117. Ludzie pod pozorem wyrobku, włóczęgą i próżniactwem trudniący się, w szynkowniach iedynie przemieszkuiący, a tém bardziey, którzy za cięższe przestępstwa, iuż byli karani, iako podeyrzani pod szczególnieyszą bacznością Policyi maią zostawać.

§. 118. Jeżeli po dwukrotnych napomnieniach policyynych nie wezmą się do pracy, i nie udowodnią sposobu godziwego zatrudnienia, z którego maią utrzymanie, mieyscowi do pracy w domu zarobkowym, lub do robot gminnych znaglonemi, obcy zaś do mieysca urodzenia, z pismem Urząd tamteyszy policyyny o powodach zawiadomiaiącém, przez transport wysłanemi będą.

§. 119. Wyrobnicy winni uskuteczniać porządnie i w swym czasie robotę, którey się podięli.

§. 120. Opóźniaiący robotę lub porzucaiący zaczętą, do wynagrodzenia zrządzoney szkody obowiązany będzie, i w miarę okoliczności karze policyyney ulegnie.

TYTUŁ V.

O Czeladzi Wieyskiey.

§. 121. Przez Czeladź wieyską rozumieią się ludzie, w miastach i na wsiach do robot pospolitych gospodarskich i rolniczych utrzymywani, iakiemi są Włodarze, czyli karbowi, parobcy, fornale, dziewki, pasterze, i tym podobni.

§. 122. Rodzay służby czeladzi wieyskiey i iey należytości, zależy od zobopolnych między nią a panem czyli gospodarzem, przez ugodę zawartych zobowiązań.

§. 123. Zastrzeżenia powyższe w Tytule I. §. 4. 5. 6. 7. tudzież przepisy w Tytule III. o wzaiemnych obowiązkach i powinnościach panów i służących, ile te do przypadku zastosowanemi bydź mogą, zachowanemi zostaną w ogólności względem czeladzi wieyskiey.

§. 124. Przeciąg czasu służby wieyskiey iest pospolicie roczny.

§. 125. Karność, i zapobieganie wszelkiego rodzaiu pokrzywdzeniom czeladzi wieyskiey, należy do zwierzchności mieyscowey policyyney iako to: Burmistrzów w miastach, Wóytów w gminach.

§. 126. Urząd mieyscowy policyyny, czuwać ma nad zachowaniem się czeladzi, i o wykorzenienie pospolitszych zdrożności i nałogów mieyscowych iak naymocniey starać się obowiązany.

§. 127. Ani czeladź służby swey opuszczać, ani gospodarz czeladzi oddalać nie może, przed czasem ugodą zawarowanym, chyba w przypadkach takowych, iakie znoszą ugodę między panem a służącym podług powyższych przepisów §. 71. 73. 90. po należytém ich przed urzędem policyynym udowodnieniu.

§. 128. Czeladź wieyska w iednóm mieyscu z służby przechodząca, może bydź przyięta, na ustne tylko zaświadczenie Gospodarza, od którego z ostatniey służby wychodzi.

§. 129. Czeladź podobna w miastach, ulega urządzeniom wyżey w Tytule II., Odziele I., o zaświadczeniach przepisanym.

§. 130. Czeladź udaiąc się za swym sposobem do życia do inney Gminy, w inny Obwód, lub w insze Województwo, powinna bydź opatrzona świadectwém z ostatniey służby, przez Urząd mieyscowy policyi podpisanym.

§. 131. W świadectwach rzeczonych wyszczególnionóm bydź ma imie, nazwisko, opis osoby, wiek, stan, mieysce urodzenia mieysce ostatnie iego pobytu, z wyrażeniem wsi, Obwodu i Województwa, rodzay służby odbytey, iey przeciąg i sposób zachowania się w teyże, tudzież dokąd, w iakim zamiarze i kiedy wychodzi.

§. 131. Swiadectwa podobne niezwłócznie i bezpłatnie udzielanemi bydź powinny a to pod karą zł. Pol. 15 na Pana, a 30 na Urzędnika Policyynego, gdyby wydania takowych świadectw bez słuszney przyczyny odmawiali, i pod znagleniem od wyższey Zwierzchności policyyney do uskutecznienia tego, gdyby do niey w tey mierze zażalenie zaniesionóm zostało.

§. 133. Czeladź bez opowiedzenia się Urzędowi mieyscowemu Policyynemu i bez żądania stosownego świadectwa pod karą zł. Pol. 30 lub iednotygodniowego aresztu, z mieysca swego pobytu na mieszkanie dokądinąd przenosić się nie powinna.

(Dokończenie późniey.)

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

Z Berlina, 24. *Maia.*

Xiąże *Blücher* wyieżdza dzisiay do *Karlsbadu.*

Z Drezna, 25. *Maia.*

Rodzina Królewska mieszka w zamku *Pillnitz* od początku b. m. Pogłoska o zwiąskach ślubnych J. K. M. Xięcia *Fryderyka* syna starszego Xięcia *Maxymiliana* s Xiężniczką *Austryiacką*, utrzymuie się stale.

— Upewniaią, iż układy między Saxoniią i Prussami załatwiaią się z wielką czynnością.

Z Munich, 26. *Maia.*

Pierwsza partyia zboża zakupionego w Rossyi, składaiąca się s 50 wozów, przybyła tu dzisiay. Zboże takowe złożone w śpichrzach skarbowych rozsprzedane będzie piekarzom niższą ceną nad tę która iest teraz na targu.

S Kassel, 29. *Maia.*

Według doniesień niektórych gazet zagranicznych J. K. M. miał wydać postanowienie, zabraniaiące dawania tytułu Pana (Monsieur) (Herr) wszystkim klassom, ale pewne tylko z nich, miały należeć do użycia takowego. Gazeta nasza urzędowie donosi, iż postanowienie takowe nieistnieie, i że wszystko co w tey mierze piszą iest wymysłem, niezasługuiącym na żadną wiarę.

Z Manheim, 31. *Maia.*

J. K. M. Margraf Badeński *Fryderyk*, który odtrzech lat cierpiał puchlinę wodną w piersiach, dnia 26. b. m. o godzinie pierwszey po południu będąc dotkniętym Apopl exiią, 28. w wieczor żyć przestał maiąc wieku lat 61. Xiąże ten powszechnie iest żałowany.

Z Wiednia, 27. *Maia.*

Margrabia *Montpezat*, Pułkownik w służbie Francuzkiey, przybył tu s Paryża 23. b. m. i tegoż samego dnia wyiechał na powrót do Paryża.

Z Ratyzbony, 28. *Maia.*

J. K. M. Xiężna *Esterhazy* urodzona Xiężniczka *de la Tour et Taxis* przybyła tu dnia wczorayszego z Londynu.

Z Sztutgardu, 1. *Czerwca.*

27. p. m. tak silny ciągły i obfity descz padał, iż rzeki wezbrane zalały miasto Constadt do tego stopnia że po ulicach na czółnach ieżdżono i ratowano mieszkańców. Król Jmść osobiście pływał po ulicach i zaradzał prędkiemi roskazami nieszczęśliwym będącym ofiarą tey strasznej klęski. Sam nawet przymuszony był opuścić pałac swóy wieyski *Bellevue*, o godzinie 10 w wieczor. Królowa niemogła inaczey wyyść s pokoiów swoich, do których nagle wpadała woda, iak przez okno. Masztalerz Królewski, przybyły z doniesieniami z *Eslingena* odpędzony został wałami o kwadrans drogi od zamku. a człowiek który pośpieszył mu na ratunek zginął razem s końmi. — Fundamenta pałacu podmyte wodą grożą upadkiem.

SZWAYCARYIA.

Donieśliśmy iuż iż Cesarz Jmść Rossyyski powodowany uczuciami wspaniałego serca raczył przeznaczyć sto tysięcy rubli na wsparcie niektórych kantonów, zostaiących w wielkim niedostatku. Połowę tey summy przeznaczono iuż na potrzeby konieczne nowych kolonii sadowiących się na ziemi *Linth*; drugą połowę podzielono następuiącym sposobem: 16,000 rubli ubogim Hrabstwa *Glaris*, po piętnaście tysięcy podobnyméż *St. Gallskim* i *Appenzelskim*, a 4000 *Turgowiańskim*.

— Pani *Krudener* oczekiwana iest na dzień 29. do *Schafhouse* gdzie iey służący iuż się od kilku dni znayduią.

— Rząd *Argowii* nieprzestaie używać mądrey srogości, przeciw rosnącemu coraz bardziey fanatyzmowi. Postanowienie pod dniem 12 b. m. służy i do oświecenia narodu, i do przestraszenia zakłucicieli spokoyności powszechney. « Fanatyzm, mówi wspomnione postanowienie, rozlewa się co raz bardziey. Towarzystwa co dzień się pomnażaią. Ludzie, bez powołania i światła, opowiadaią błędną naukę staraiąc się rzucić strach na umysły. Wieśniacy i miastowi mieszkańcy, gospodarze i oycowie rodzin rzucaią swe zatrudnienia dzienne. Pokoy domowy zakłócony uszanowanie należne ustawom kościelnym nieprzestaie bydź naruszaném. Pisma krążą w ręku pospólstwa pod kopuiąc wszelkie zasady porządku towarzyskiego i podbudzaiąc ubogich przeciw bogatym, wtenczas kiedy dobroczynna tych ostatnich ręka wylewa obficie pomoc i wsparcie. I toż to ma bydź duch pocieszaiącey nauki Chrystusa, nauki która w cierpieniach ulgę przynosi, i w nieszczęściu każe pokładać ufność w Bogu. Mamy swiątynie, tam możemy wzywać Przedwiecznego; Mamy Kapłanów którzy Jego opowiadaią naukę.... » Rząd w celu zapobieżenia aby się takowe nadużycia łatwowierności pospólstwa nierozszerzały, zabronił wszelkich religiynych zgromadzeń, karze pieniężnemi opłatami, i więzieniem tych, którzy się poważą sprzyiać podobnym towarzystwom; słowem wszelkie zeyścia się duchowne czyli raczey pod pretextem odbywania obrzędów wiary, oprócz przepisanych podanych i przyiętych przez kościoł i odbywaiących się w kościołach, zabronione są naysurowiey. Cudzoziemcy dopuszczaiący się wykroczenia przeciwko tym przepisom, ulegną naznaczoney karze i za granice wyprawieni będą, niemogąc nazad kiedy kolwiek powrócić.

NIDERLANDY.

Z Bruxelli, 28. *Maia.*

Jenerał *Czerniszeff*, Adiutant Cesarza Jmści

Wszech Rossyi, przybył tu s poruczeniami swoiego Pana.

Jenerał *Alava*, Minister pełnomocnik Hiszpański przy dworze naszym, 26. b. m. wyiechał do Paryża.

— Przed kilku dniami przybył tu bardzo piękny jacht uzbroiony 8 niewielkiemi harmatami, a maiący mieysce na 16; mowią iż kilka osob z rodziny *Nayiaśnieyszey* nań wsiądą.

Francyia.

S Paryża, 29. *Maia*.

W pałacu *St. Cloud* uczyniono wszelkie przygotowania do przyięcia Krola. *Nayiaśnieyszy Pan*, w towarzystwie swoiey rodziny uda się tam iak rozumieią 15. Czerwca i zostanie do dnia 8. Lipca.

— Komitet woienny zgromadził się raz pierwszy dnia wczorayszego. Minister woyny w nim prezydował.

— Xiężna *Angulemska* posłała dnia wczorayszego portret *Ludwika XVI.* do *Temple* do Xiężniczki *Ludwiki de Conde*. Portret ten iest przeznaczony do kaplicy tego religiynego domu, na ktora obrócony będzie pokoy gdzie Monarcha ten nieszczęśliwy z rodziną swoią był zostawiony za przybyciem do *Temple* 13. Sierpnia 1792 roku.

— Kilka regimentów iazdy lekkiey składaiących dotąd garnizon Lunewilski, skierowano ku Normandyi.

— Wyszło tu postanowienie Królewskie względem pożyczek miasta Paryża brzmienie iego iest następuiące:

Ludwik etc. Kiedy Administracyia municypalna dobrego naszego miasta Paryża znalazła się była w potrzebie za ciągnienia mieyscowego kredytu, w celu znalezienia funduszu, iuż na zaspokoienie potrzeb z rządzonych przez zaięcia woyskowe w roku 1815, iako też przez nieurodzay dowe w roku 1816. Upoważniliśmy byli świadczony w roku 1816. Upoważniliśmy byli przez postanowienia nasze z dnia 13. Września, 4. Października roku 1815 i 16. Stycznia r. b. oddzielić s przychodów ustawicznych, summę 1,500,000 franków i użyć iey na opłatę długów naszego dobrego miasta Paryża.

Podane nam rachunki pokazały iż summa takowa 1,500,000 franków bardzo niewielką przyniosła ulgę w opłacie, iże Administracyia Municypalna naszego dobrego miasta Paryża przekonaną będąc o trudności wykupienia swoich assygnat, przedsiębierze skutecznieyszego chwycić się sposobu o płacenia.

Przekładano oraz, iż przyymuiąc ten nowy sposób umorzenia długów, miasto znaydzie źródło potrzebne do zakończenia budowli opactw, i innych wielkich zaprowadzeń użytku publicznego, których niedostatek funduszow nie pozwolił dotąd dokonać, a które po zakończeniu przyłożą się także do pomnożenia przychodów miastowych.

S tych więc przyczyn rozważywszy przełożenia Rady Municypalney naszego dobrego miasta Paryża pod dniem 10. b. Maia, w skutek rapportu naszego Ministra Sekretarza Stanu spraw wewnętrznych, postanowiliśmy i stanowiemy co następuie.

Art. 1. Dobre nasze miasto Paryż upoważnione iest do utworzenia 33 tysięcy obligacyi, każda ważności tysiąca franków, formuiących w ogule dług 33 milionów maiący sie opłacić wciągu lat dwunastu, poczynaiąc od 1. Pazdziernika roku teraznieyszego.

2. Obligacyie takowe podlegać tylko będą prawa pieczęci, własciciełowi przynoszą 6 procentow maiących się co kwartał opłacać według pierwszeństwa iakie losem na nie przypadnie w ilości oznaczoney w tablicy niżey mieszczącey się.

(*Dalszy ciąg pozniey.*)

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE NAYNOWSZE.

Według doniesień z Londynu od 6. b. m. które redakcyia R. I. w tym momęcie otrzymała, w prowincyi Brezyliyskiey *Baggii* zupełna panuie spokoyność wszystkie pokuszenia się złośliwych o sprawienie zamieszań i buntów, zupełnie się nieudały. W iednem s pism pod datą 27. Marca iest wzmianka o schwytanym na brzegach tamecznych okręcie dwoma dniami przed wspomnionym dniem przybyłym s *Pernambuko*. Na okręcie wspomnionym był Xiądź ieden w towarzystwie 6 innych powstańców, maiących wielką liczbę proklamacyi, i rozmaitych rosporządzeń; wzięto ich pod areszt i zaraz nazaiutrz oddano pod sąd woienny, który iak mówią skazał ich na szubienicę. Gubernator *Baggii* wspólnie z woyskiem i mieszkańcami mocno są czynni w celu utrzymania powszechney spokoyności. — Jenerał-Porucznik *Lalemand* przybył z *Smyrny* do *Boston*, a *Kolenkur* do *Nowego Orleanu*.

— Xiąże *Wellington* — i Wielki Szambelan dworu Cesarza Imści Wszech Rossyi *Naryszkin*, przybyli do Paryża.